

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Un cadru pentru politica privind clima și energia în perioada 2020-2030

[COM(2014) 15 final]

(2014/C 424/06)

Raportor: **dna Ulla SIRKEINEN**

La 8 mai 2014, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Un cadru pentru politica privind clima și energia în perioada 2020-2030

COM(2014) 15 final.

Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 22 mai 2014.

În cea de-a 499-a sesiune plenară, care a avut loc la 4 și 5 iunie 2014 (ședința din 4 iunie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 198 de voturi pentru, 23 de voturi împotriva și 13 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE concluzionează că

- scopul comunicării este de a conferi mai multă previzibilitate politicilor în domeniul climei și energiei;
- comunicarea ține seama de schimbările și experiențele majore survenite de la adoptarea politicilor UE în domeniu cu orizont 2020; și că,
- mai mult, observațiile recente ale Grupului interguvernamental privind schimbările climatice (IPPC) face ca pregătirea politicilor UE în materie de climă și energie pentru perioada post-2020 să fie încă și mai oportună.

1.2 CESE susține

- propunerea de stabilire la 40 % a obiectivului de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră până în 2030, deoarece acesta este în acord cu obiectivul de reducere cu 80-95 % până în 2050, rămânând totodată ambițios;
- propunerea referitoare la stabilirea unui obiectiv comun de cel puțin 27 % pentru ponderea energiei din surse regenerabile, considerând însă – spre deosebire de ce preconizează propunerea Comisiei – că este necesar să se stabilească obiective naționale specifice;
- intenția Comisiei este de a prezenta propuneri noi privind eficiența energetică, după evaluarea pe care o va realiza în cursul acestui an cu privire la măsurile actuale și
- propunerea referitoare la o nouă metodă de guvernare, iterativă.

1.3 CESE recomandă

- să se utilizeze măsurile de punere în aplicare cele mai eficiente din punctul de vedere al costurilor astfel încât să se reducă consecințele negative și să se asigure protecția celor mai vulnerabili utilizatori de energie;
- să se aibă în vedere stabilirea unor obiective sectoriale în materie de eficiență energetică, de exemplu în sectorul construcțiilor, în vederea exploatării imensului potențial al acestei căi extrem de promițătoare de atingere a obiectivelor politicii energetice într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor;

- să se conceapă metode de elaborare și de punere în aplicare a planurilor naționale propuse cu implicarea reală a societății civile și să se stabilească obligativitatea consultării țărilor vecine înainte de adoptarea unor decizii naționale cu consecințe de amploare;
- să se facă un pas decisiv către o comunitate europeană a energiei reală, prin coordonarea planurilor naționale, mai ales în scopul garantării securității energetice a UE;
- să se ia măsuri decisive pentru scăderea dependenței extrem de mari a UE de sursele de energie nesigure, între altele prin stabilirea unor obiective naționale obligatorii pentru dezvoltarea unor forme de energie din surse regenerabile;
- să se acorde o asistență extinsă țărilor asociate acoperite de politica europeană de vecinătate pentru dezvoltarea unei economii cu emisii scăzute de dioxid de carbon;
- să se furnizeze mai multe informații cu privire la planurile de accelerare a progreselor în sectoarele neacoperite de schema de comercializare a certificatelor de emisii (ETS), în special în domeniul transporturilor, al agriculturii și al utilizării terenurilor;
- să se furnizeze mai multe informații cu privire la succesele înregistrate în domeniul creării de locuri de muncă ecologice;
- să se adopte măsuri suficiente pentru preîntâmpinarea relocării emisiilor de dioxid de carbon în sectoarele industriale energointensive;
- să se adopte măsuri radicale în domeniul cercetării și inovării, sectoare care oferă soluții reale în confruntarea cu provocările din domeniu, în combinație cu măsuri de promovare a producției de echipamente pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon, susținând totodată industria în îndeplinirea obiectivelor printr-o mai bună formare profesională;
- să se ridice la rangul de prioritate absolută dezvoltarea politicilor în domeniul climei la nivel internațional, acordându-se totodată mai multă atenție adaptării la schimbările climatice. Aceste demersuri includ și reprezentarea, în cadrul negocierilor de la nivelul OMC și al TTIP, a intereselor legitime ale acelor ramuri industriale europene care sunt supuse presiunii concurențiale internaționale ca urmare a unei politici europene mai stricte în domeniul energiei și al schimbărilor climatice.

2. Introducere

2.1 De la decizia Consiliului European din martie 2008 cu privire la obiectivele 20-20-20 ale politicii în domeniul climei și energiei pentru anul 2020 **au avut loc multe schimbări. În primul rând**, cea mai gravă criză economică de după război, redresarea în Europa fiind abia la început și încă foarte fragilă. **În al doilea rând**, alți actori majori nu au urmat Europa în stabilirea de obiective și măsuri de atenuare a schimbărilor climatice. **În al treilea rând**, revoluția gazelor de șist din SUA a schimbat scena energiei cel puțin în sectoarele bazate pe sectorul gazului, modificând astfel echilibrul competitiv. **În al patrulea rând**, prețurile de consum ale energiei au crescut rapid în ultimii câțiva ani în părți semnificative ale UE, reprezentând un risc pentru competitivitatea industrială și pentru consumatorii vulnerabili. **În al cincilea rând**, recente evoluții politice din Ucraina au evidențiat în mod dramatic importanța reducerii dependenței UE de sursele de energie fosile din Rusia și din alte părți. **În al șaselea rând**, s-au făcut unele progrese cu adevărat revoluționare în tehnologia energiei din surse regenerabile, care fac ca producția de energie cu emisii reduse de dioxid de carbon să devină tot mai eficientă din punctul de vedere al costurilor. În acest context, CESE recomandă Comisiei să difuzeze pe scară mai largă concluzia analizei ei potrivit căreia „nu există diferențe substanțiale între costurile tranziției către emisii reduse de dioxid de carbon și costurile care vor fi suportate în orice caz, având în vedere necesitatea de a reinnoi un sistem energetic care devine depășit, creșterea prețurilor combustibililor fosili și aderarea la politicile existente în domeniul climei și al energiei. Se prefigurează, însă, o creștere a costurilor sistemului energetic din prezent până în 2030, până la un nivel echivalent cu aproximativ 14 % din PIB, în comparație cu nivelul de 12,8 % din 2010. Cu toate acestea, se va realiza o tranziție majoră de la cheltuielile cu combustibili către echipamentele inovatoare cu o valoare adăugată ridicată, care vor stimula investițiile în produse și servicii inovatoare, crearea de locuri de muncă și creșterea economică și vor îmbunătăți balanța comercială a Uniunii”. **În al șaptelea rând**, au apărut în unele state membre inițiative interesante în materie de producție descentralizată de energie din surse regenerabile, cu implicarea directă a societății civile. Devine astfel clar că implicarea activă și directă a cetățenilor și a autorităților locale și regionale deschide noi oportunități de creare a valorii economice la nivel regional și astfel consolidează semnificativ gradul de acceptare socială a unei noi politici privind clima și energia. Și, **în al optulea rând**, devine din ce în ce mai clar că poziția de lider în domeniul tehnologiei de producție a energiei din surse regenerabile oferă un mare potențial economic în viitor și că dezvoltarea regională trebuie să fie pusă în legătură cu politica energetică.

2.2 S-au înregistrat **progrese semnificative** în îndeplinirea obiectivelor stabilite pentru 2020. În 2012, emisiile de gaze cu efect de seră scăzuseră cu 18 % față de nivelurile din 1990 și se preconizează că, pe baza măsurilor deja adoptate, vor continua să scadă atingând niveluri cu 24 % mai scăzute până în 2020 și cu 32 % mai scăzute până în 2030. În 2012, ponderea surselor regenerabile de energie în cantitatea totală de energie utilizată era de 13 %; Comisia Europeană preconizează în prezent o creștere suplimentară până la 21 % în 2020 și până la 24 % în 2030. Intensitatea energetică a economiei UE a scăzut cu 24 % între 1995 și 2011, chiar dacă se pare că obiectivul orientativ de creștere a eficienței energetice cu 20 % nu va fi atins. Aceste cifre se explică parțial prin încetinirea prelungită a creșterii economice, relocarea emisiilor de dioxid de carbon și creșterea eficienței energetice.

2.3 Provocările care ne așteaptă sunt însă cu atât mai serioase și necesită măsuri urgente. **Grupul interguvernamental privind schimbările climatice** (IPCC) a public recent secțiuni ale celui de-al cincilea raport de evaluare al său, care arată că emisiile de gaze cu efect de seră la nivel mondial au crescut, atingând niveluri fără precedent, în ciuda politicilor de reducere existente. Potrivit IPCC, numai o schimbare majoră la nivel instituțional și tehnologic și realizarea unor investiții substanțiale ar putea permite ca obiectivul de limitare a încălzirii globale la 2 grade Celsius să aibă șanse de reușită.

2.4 În 2008, Consiliul European a convenit asupra unui obiectiv de **reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu 80-95 % până în 2050**, în acord cu angajamentul internațional de a stopa încălzirea globală la + 2 grade Celsius. În consecință, Comisia a prezentat foile de parcurs în domeniul climei și energiei cu orizont 2050.

2.5 **CESE a susținut în mod activ** și a urmărit îndeaproape deciziile privind politica UE în domeniul climei și energiei și punerea în aplicare a acesteia. Comitetul a adoptat, în urma unor sesizări sau din proprie inițiativă, numeroase avize legate de acest subiect, printre care se numără avizele privind negocierile internaționale în domeniul climei ⁽¹⁾, comunitatea europeană a energiei ⁽²⁾, costurile energiei ⁽³⁾, sărăcia energetică ⁽⁴⁾ și, cel mai recent, cel privind instrumentele de piață pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon ⁽⁵⁾.

2.6 Avizul de față ține seama de avizele anterioare, completându-le. El reprezintă, asemenea celorlalte avize ale CESE, rezultatul compromisului dintre diferite puncte de vedere divergente. Avizul tratează numai Comunicarea privind un cadru pentru politica privind clima și energia în perioada 2020-2030 ⁽⁶⁾. CESE va pregăti avize separate privind celelalte elemente ale pachetului – reforma schemei de comercializare a certificatelor de emisii (ETS) ⁽⁷⁾, Comunicarea privind prețurile energiei ⁽⁸⁾, recomandările privind gazele de șist ⁽⁹⁾ și Comunicarea privind renașterea industrială ⁽¹⁰⁾.

3. Propunerea-cadru a Comisiei Europene

3.1 Pe baza foilor de parcurs privind clima și energia cu orizont 2050, a unei Cărți verzi pentru consultarea publică și a unei evaluări a impactului, Comisia a prezentat un **pachet de propuneri** sub forma comunicării-cadru pentru politica în domeniul climei și energiei cu orizont 2030, menționată la punctul 2.8.

3.2 Comisia propune un **obiectiv de reducere cu 40 % a emisiilor de gaze cu efect de seră** față de valorile din 1990. Sectorul ETS ar trebui să asigure o scădere de 43 % față de 2005, iar sectoarele neincluse în schema ETS, o scădere de 30 %. Factorul anual de scădere a plafonului de emisii va crește de la 1,74 % în prezent, la 2,2 % după 2020. Obiectivul de reducere pentru sectoarele care nu sunt incluse în schema ETS va fi alocat statelor membre în principal pe baza aceleiași metode ca cea utilizată în prezent.

⁽¹⁾ JO C 67, 6.3.2014, p. 145-149.

⁽²⁾ JO C 68, 6.3.2012, p. 15-20.

⁽³⁾ JO C 198, 10.7.2013, p. 1-8.

⁽⁴⁾ JO C 341, 21.11.2013, p. 21-27.

⁽⁵⁾ JO C 226, 16.7.2014, p.1

⁽⁶⁾ COM(2014) 15 final.

⁽⁷⁾ Avizul CESE privind *schema UE de comercializare a certificatelor de emisii* (încă nepublicat în JO) – EESC-2014-00800-00-00-AC-TRA.

⁽⁸⁾ Avizul CESE privind *prețurile și costurile energiei în Europa* EESC-2014-01113-00-00-AC. (a se vedea pag 64 din prezentul JO)

⁽⁹⁾ Avizul CESE privind *explorarea hidrocarburilor prin fracturare* EESC-2014-01320-00-00-AC-EDI. (a se vedea pag 34 din prezentul JO)

⁽¹⁰⁾ Avizul CESE pe tema „*Pentru o renaștere industrială europeană*” (încă nepublicat în JO) – EESC-2014-00746-00-00-AC.

3.3 Comisia propune un obiectiv de **minimum 27 % pentru ponderea surselor regenerabile de energie** în consumul final de energie din UE. Acest obiectiv este obligatoriu la nivelul UE, însă nu va fi distribuit între statele membre și din acest motiv nu este clar cine poate fi tras la răspundere în caz de neîndeplinire. Ponderea surselor regenerabile de energie în sectorul energiei electrice ar urma să crească de la 21 % în prezent la 45 % în 2030.

3.4 **Nu se fac propuneri** în materie de **eficiență energetică**. Până la mijlocului anului 2014 se va prezenta o evaluare a implementării Directivei privind eficiența energetică și în funcție de ea ar putea fi avute în vedere alte propuneri.

3.5 Comisia propune **o reformă a schemei de comercializare a certificatelor de emisii** ⁽¹¹⁾ prin crearea unei rezerve de stabilitate a pieței și a prezentat o propunere de regulament în acest sens.

3.6 De asemenea, Comisia tratează tema **concurenței pe piețele integrate** și a promovării securității aprovizionării cu energie. Comisia a prezentat o comunicare separată privind **prețurile energiei** ⁽¹²⁾.

3.7 Se propune **o nouă metodă de guvernanță**, bazată pe planurile naționale.

3.8 Se propune **un set mai extins** de indicatori, pentru o mai bună evaluare a progreselor.

3.9 Sunt abordate și **politici complementare esențiale** – agricultura și utilizarea terenurilor, captarea și stocarea dioxidului de carbon sau inovarea și sectorul financiar.

3.10 În sfârșit, Comisia face o scurtă descriere a **contextului internațional** în domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră.

4. Observațiile CESE privind cadrul 2030

4.1 CESE întâmpină cu satisfacție această comunicare, întrucât aceasta urmărește să confere în continuare **previzibilitate** obiectivelor politicilor în domeniul climei și energiei. Un cadru legislativ stabil și previzibil și mai ales punerea în aplicare coerentă a acestuia reprezintă condiții prealabile pentru deciziile și investițiile considerabile pe termen lung care sunt necesare pentru orientarea progreselor în direcția dorită.

4.2 Un element important care conferă previzibilitate este mesajul potrivit căruia elementele centrale ale **cadrelor pentru politica privind clima și energia cu orizont 2020** vor rămâne neschimbate.

4.3 Cu toate acestea, Comunicarea **ține seama în același timp de schimbările semnificative** care au intervenit de la adoptarea politicii cu orizont 2020. În ciuda nevoii de previzibilitate, provocările contextului internațional în schimbare, nevoia de redresare economică și de sporire a competitivității, precum și creșterea costurilor energiei fac necesară adaptarea politicilor actuale.

4.4 Încălzirea globală reprezintă o amenințare pe termen lung pentru planeta noastră, și pentru bunăstarea generațiilor viitoare, dar și pentru economie în ansamblul ei. Ne costă deja în prezent mulți bani. Eforturile întreprinse în cadrul UE trebuie orientate către obiectivul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu 80-95 % până în anul 2050. **CESE sprijină propunerea Comisiei de stabilire a obiectivului pentru anul 2030 la 40 %**, chiar dacă acesta poate fi considerat **ambitios**. Potrivit evaluării de impact care însoțește comunicarea, un obiectiv de 35 % ar fi suficient pentru a menține reducerile într-un ritm adecvat pentru atingerea obiectivului pentru anul 2050.

4.5 În 2008, când s-a stabilit „obiectivul 2020”, care prevedea o reducere a emisiilor cu 20 % față de volumul inițial din 1990, nivelurile emisiilor se situau deja cu 10 % sub nivelurile anului de referință 1990. Se pare acum că se va obține până în 2020 o scădere de 24 %, ceea ce reprezintă o reducere de 14 % în 11 ani. Ar trebui obținută o reducere suplimentară de 16 % în cursul unui deceniu, ceea ce nu ar trebui să fie extrem de dificil, date fiind progresele tehnologice, scăderile de costuri la generarea de energie din surse regenerabile și creșterile costurilor energiei obținute din combustibili fosili. Cu toate acestea, eforturile depuse din 1990 și până în prezent au fost facilitate în mod semnificativ prin încetinirea activității economice, restructurarea masivă a economiilor fostelor țări comuniste și ca urmare a recurgerii la mecanismele de la Kyoto.

⁽¹¹⁾ COM(2014) 20 final.

⁽¹²⁾ COM(2014) 21 final.

4.6 În vederea atingerii acestui obiectiv, dar fără consecințe negative asupra altor aspecte ale durabilității – cum ar fi aspectul economic și social – este primordial **să se asigure luarea măsurilor de implementare cele mai eficiente din punctul de vedere al costurilor**. Prin urmare, CESE constată cu satisfacție că Comisia a încetat să mai stabilească obiective pentru sectorul biocombustibililor, una dintre cele mai costisitoare opțiuni pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră; aceasta a fost recomandarea CESE încă din 2008 ⁽¹³⁾. În această privință, ar trebui analizată cu atenție și dezbătută pe larg utilizarea mecanismelor flexibile prevăzute în Protocolul de la Kyoto, a căror eliminare este propusă la ora actuală de Comisie; această analiză ar trebui să fie avută în vedere la evaluarea problemelor observate și, totodată, la evaluarea beneficiilor eficienței globale a costurilor și ale dezvoltării cooperării internaționale în domeniul climei.

4.7 Impactul politicilor va fi diferit de la un sector economic la altul. De aceea, măsurile trebuie concepute și adaptate cu grijă, astfel încât să se **reducă consecințele negative** și să se asigure protecția utilizatorilor de energie celor mai vulnerabili. Tranziția către o economie cu emisii reduce de dioxid de carbon trebuie să se facă de o manieră echitabilă. În acest context, printre problemele centrale se numără formarea profesională, locurile de muncă de bună calitate și participarea lucrătorilor și eventual și măsuri de compensare.

4.8 CESE **susține de asemenea propunerea Comisiei privind un obiectiv comun de 27 % pentru ponderea surselor regenerabile de energie**. În timp ce obiectivul de reducere cu 40 % a emisiilor de gaze cu efect de seră poate fi considerat un semn important în domeniul politicii climatice, inclusiv din perspectiva viitoarelor negocieri din cadrul COP 20/COP 21, dezvoltarea energiei din surse regenerabile reprezintă – dimpotrivă – mai degrabă un obiectiv de politică energetică, menit să reducă dependența de importuri, în prezent mult prea mare. Comitetul deplânge faptul că nu au fost stabilite obiective individuale obligatorii pentru fiecare stat membru. Este cu totul de neînțeles cum intenționează Comisia să impună și să supravegheze respectarea acestei valori-țintă sau chiar să sancționeze nerespectarea sa, fără a stabili obiective specifice la nivel național.

4.9 Creșterea **eficienței energetice** este modalitatea cea mai promițătoare de a înainta, de o manieră eficientă din punctul de vedere al costurilor, către atingerea tuturor obiectivelor politicii energetice, și anume a obiectivelor ecologice, economice și a celor legate de securitatea aprovizionării. Potențialul este important, însă sunt necesare intervenții radicale. CESE se așteaptă ca, în cursul acestui an, Comisia să prezinte măsuri politice eficiente bazate pe evaluarea preconizată, ținând seama de multitudinea aspectelor care trebuie abordate în acest domeniu. Este nevoie să se ia în considerare experiențele acumulate prin cadrul legislativ actual și cel recent adoptat. În ceea ce privește obiectivele, ar putea fi avută în vedere stabilirea de obiective la nivel de sector, mai ales în vederea valorificării potențialului considerabil al sectorului construcțiilor și al transporturilor.

4.10 **CESE salută noua metodă de guvernare** propusă de Comisie, bazată pe un proces iterativ de pregătire a planurilor naționale. Elaborarea acestor planuri ar putea constitui o bună ocazie de a implica nu numai părțile interesate, ci și societatea civilă în sens larg în activitățile legate de politica energetică, inclusiv de a asigura angajamentul acesteia în privința implementării. Aspectul cel mai important al propunerii este cerința de **consultare a țărilor vecine**, care ar trebui să fie obligatorie înainte de adoptarea deciziilor naționale care pot avea consecințe de amploare asupra celorlalte țări și care ar putea reprezenta un pas decisiv în direcția unei adevărate **comunități europene a energiei**. Combinarea diferitelor resurse și abordări naționale și, în consecință, diferitele mixuri energetice ar putea asigura formarea unor piețe și sisteme regionale eficiente din punctul de vedere al costurilor, contribuind la echilibrarea rețelelor, la adaptarea capacității de producție și la securitatea aprovizionării. De aceea, CESE face apel la statele membre să răspundă afirmativ cu privire la o procedură de guvernare efectivă și să determine, alături de Comisie și de societatea civilă, modalitățile de punere în practică a acesteia. Noua metodă de guvernare ar trebui să fie transparentă și să includă implicarea societății civile, reducând în același timp la maxim costurile administrative suplimentare în sarcina statelor membre.

4.11 Sustenabilitatea și diversificarea trebuie să fie obiective centrale atunci când statele membre își exercită dreptul de a **decide cu privire la mixul energetic național**. Sporirea utilizării surselor regenerabile de energie va rămâne necesară din ambele motive și ar trebui însoțită de utilizarea altor surse de energie cu emisii reduse. Politicile UE nu trebuie să impună restricții statelor membre care doresc să utilizeze energia nucleară sau să valorifice resursele de energie naționale, inclusiv gazele neconvenționale.

4.12 Este necesar să se acorde țărilor asociate acoperite de politica europeană de vecinătate mai multă asistență pentru dezvoltarea unei economii cu emisii scăzute de dioxid de carbon, un acces sporit la tehnologiile necesare și sprijin pentru centrele de cercetare din aceste țări, specializate în domeniul respectiv.

⁽¹³⁾ JO C 198, 10.7.2013, p. 56.

4.13 Problema dependenței foarte mari a UE de **energia fosilă din surse nesigure** a fost evidențiată în ultimele săptămâni și necesită o atenție urgentă. Trebuie adoptate măsuri decisive pentru diversificarea aprovizionării cu energie, după cum se menționează la punctul 4.10, și acordată prioritate resurselor care vor rămâne disponibile pe termen lung și care produce emisii cât mai scăzute posibil. În vederea diversificării surselor de aprovizionare, sunt necesare și crearea unei reale piețe interne a energiei și formularea unei politici externe comune în domeniul energiei.

4.14 CESE salută propunerea de utilizare a unui set de **indicatori** pentru asigurarea unei evaluări mai precise a progreselor. Capacitatea insuficientă de transport transfrontalier este în continuare bariera cea mai importantă în calea creării unei autentice piețe interne a energiei. Cel mai bun mijloc de evaluare a progreselor în acest domeniu este de a monitoriza evoluția diferențelor de preț dintre regiuni și dintre țări.

4.15 Un rol important pe care Comisia trebuie să-l aibă în legătură cu această evoluție este de a asigura **condiții de concurență egale**, eliminând treptat subvențiile cu efecte negative și monitorizând mecanismele de sprijin public ⁽¹⁴⁾. Acest lucru ar trebui să fie valabil și pentru măsurile de sprijin prevăzute în cadrul schemei ETS pentru a oferi sectoarelor industriale amenințate de relocarea emisiilor de dioxid de carbon o compensare pentru costurile indirecte legate de climă suportate de acestea, de exemplu pentru costurile mai ridicate la electricitate. Această compensare ar trebui să se constituie într-un sistem aplicabil la nivelul întregii UE, pentru a se evita denaturarea concurenței dintre statele membre. CESE prezintă de asemenea un aviz separat privind propunerea de reformare a schemei ETS ⁽¹⁵⁾. Comisia trebuie, de asemenea, să acționeze în favoarea unor condiții de concurență egale la nivel internațional, ceea ce implică abordarea acestei chestiuni în cadrul negocierilor OMC, dar și al Parteneriatului transatlantic pentru comerț și investiții (TTIP).

4.16 O parte importantă a planurilor naționale în materie de energie o reprezintă politicile privind **sectoarele care nu sunt incluse în sistemul ETS**. Transporturile și încălzirea sunt sectoare deosebit de importante. Comitetul și-a exprimat deja, în repetate rânduri, punctul de vedere asupra politicii privind biocombustibilii și în acest sens face trimitere la avizele sale legate de acest subiect ⁽¹⁶⁾.

4.17 **Agricultura și utilizarea terenurilor** vor juca un rol în atenuarea schimbărilor climatice, însă politicile aferente necesită mai multă atenție și reflecție. Biomasa durabilă din agricultură și silvicultură are un rol în diversificarea surselor de energie. Dacă schimbarea destinației terenurilor ar fi inclusă în obiectivele aferente sectoarelor neincluse în sistemul ETS, creșterea netă a capacității de captare a dioxidului de carbon a pădurilor ar trebui dedusă în totalitate.

4.18 Un alt element care lipsește din comunicare este **informarea cu privire la realizările înregistrate în domeniul creării de locuri de muncă ecologice**, care a fost un obiectiv important al deciziilor 20-20-20. Studiile realizate până în prezent indică doar un impact net neutru sau ușor pozitiv asupra ocupării forței de muncă, în timp ce se preconizează că structura locurilor de muncă se va modifica radical.

4.19 S-ar putea spune că a avut loc probabil deja o **ecologizare** masivă a **activităților existente** din UE, lucru dovedit, de exemplu, prin sporirea semnificativă a eficienței energetice în industria prelucrătoare. Până acum, sectoarele industriale energointensive au putut reacționa la provocările climatice devenind mai eficiente, însă, deoarece potențialul acestora a fost în mare măsură valorificat, amenințarea delocalizării emisiilor de dioxid de carbon ar trebui luată încă și mai serios pe viitor.

4.20 Multe ramuri ale **industrii energointensive** europene concurează pe piețe mondiale deschise, neavând posibilitatea integrării unilaterale a unor costuri suplimentare în prețurile practicate; de aceea se confruntă cu riscul de delocalizare a emisiilor de dioxid de carbon. În majoritatea cazurilor, aceste industrii sunt și cele mai eficiente sub aspectul energetic și al emisiilor de dioxid de carbon la nivel global. În aceste condiții, delocalizarea emisiilor de dioxid de carbon ar putea duce chiar la creșterea emisiilor la nivel mondial. De aceea, politicile UE nu ar trebui să ducă la creșterea costurilor pentru energie suportate de aceste industrii, fie ele directe sau indirecte, sau ar trebui să prevadă dispoziții clare pentru compensarea acestor costuri sporite. Dispozițiile menite să preîntâmpine delocalizarea emisiilor de dioxid de carbon trebuie să stabilească o alocare absolut liberă a permiselor de emisii, pe baza unor obiective intermediare realizabile din punct de vedere tehnic, până când noile tehnologii se vor dovedi capabile să asigure reduceri semnificative ale emisiilor într-un mod viabil din punct de vedere economic.

⁽¹⁴⁾ JO C 226, 16.7.2014, p. 28.

⁽¹⁵⁾ JO C 177, 11.6.2014, p. 88.

⁽¹⁶⁾ JO C 198, 10.7.2013, p. 56.

4.21 Soluția reală ultimă la provocările din domeniul politicii privind clima și energia este **inovarea**. UE și statele membre, precum și alți actori financiari trebuie să ia măsuri radicale pentru a valorifica acest potențial, sprijinind atât dezvoltarea noilor tehnologii, cât și încercările de inovare revoluționare mai riscante. Obiectivele pe termen lung din multe sectoare nu pot fi atinse în absența unor salturi tehnologice reale. Pentru a asigura aceste inovații, avem nevoie de un sector industrial competitiv, care, prin adaptarea la această provocare, își poate prezerva competitivitatea și face progrese în continuare. Factorul-cheie pentru acest proces este formarea profesională de înaltă calitate. Industria specializată în producția de echipamente pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid carbon ar putea contribui la competitivitatea economiei europene și facilita accesul la astfel de echipamente. În acest scop, este nevoie să se combine cercetarea cu măsuri de sprijin.

4.22 Pentru a răspunde provocărilor legate de schimbările climatice și a continua să asigure energie în condiții de securitate și siguranță și la prețuri accesibile pentru toată populația de pe teritoriul său, Europa are nevoie de o schimbare a atitudinilor și a comportamentelor fiecăruia. Indiferent care va fi direcția politică aleasă de factorii de decizie europeni, **buna implementare a acestora depinde de implicarea tuturor părților interesate** dintr-o etapă timpurie. Așa cum se menționează la punctul 4.9, societatea civilă are un rol de jucat și CESE poate sprijini acest demers.

4.23 **Chestiunea cea mai importantă însă**, în ceea ce privește politica în domeniul climei, este **evoluția internațională**. Cadrul politic prezentat în comunicare ar scădea semnificativ ponderea emisiilor UE în totalul emisiilor de gaze cu efect de seră la nivel mondial, de la valoarea actuală de 11 %. Agenția Internațională a Energiei a estimat că chiar și aplicarea politicilor actuale ar duce la o pondere de 7 % până în 2035. Europa are o responsabilitate istorică importantă de a lua măsuri de combatere a schimbărilor climatice, însă, dacă acționează singură, nu va obține progrese semnificative în privința menținerii limitei de încălzire globală la maxim 2 grade Celsius. Un acord internațional ambițios și punerea în aplicare efectivă a acestuia sunt obiective centrale pentru politicile UE. Dacă acesta nu este obținut, UE ar trebui să-și reconsidere propriile politici. În paralel, trebuie acordată mult mai multă atenție **adaptării** la schimbările climatice și trebuie să se acționeze mai mult în acest domeniu, care nu mai poate fi neglijat.

Bruxelles, 4 iunie 2014.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Henri MALOSSE
